

§ 390

**Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle
valtuutettu Laura Rissasen lähisuhdeväkivallan uhrien palveluketjua
koskevasta toivomusponnosta**

HEL 2013-007471 T 00 00 03

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti antaa valtuutettu Laura Rissasen lähisuhdeväkivallan uhrien palveluketjua koskevasta toivomusponnosta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

”Perhe- ja lähisuhdeväkivalta ilmiönä

Perheväkivallalla tarkoitetaan perheen sisällä tapahtuvaa, perheenjäsenen toiseen kohdistamaa fyysistä, seksuaalista tai psyykkistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Väkivaltaisista ovat teot, jotka tehdään vastoin uhrin tahtoa ja jotka aiheuttavat tälle kärsimystä. Lähisuhdeväkivalta on perheväkivaltaa lähellä oleva käsite, joka kattaa erilaiset väkivallan muodot toisilleen läheisten ihmisten kesken perheessä, työpaikalla, koulussa, kaveripiirissä tai harrastusten parissa. Usein näistä puhutaan yhdessä termillä perhe- ja lähisuhdeväkivalta, joka voi kohdistua sekä naisiin että miehiin elämän kaikkina ikäkausina.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on hyvin vaikea ja arka aihe, koska tapaukset tapahtuvat perheen sisällä ja lähisuhteissa. Tapaukset jäävät usein ilmoittamatta poliisille, koska niin uhrilla kuin tekijälläkin voi olla häpeän, syyllisyyden ja pelon vuoksi korkea kynnyks kerton asiasta ja hakea apua. Tämän vuoksi uhrien auttaminen on erityisen haasteellista.

Suomessa poliisin tietoon tulleesta väkivallasta noin 12 % on perheväkivaltaa. Kolme neljäsosaa tapauksista kohdistuu naisiin. Kotihälytykset perheväkivallan vuoksi ovat lisääntyneet viime vuosina runsaasti. Poliisin mukaan tämä on seurausta perheväkivallan tunnistamisen paranemisesta.

Vuonna 2012 Helsingissä perheväkivaltaan liittyvät poliisin hälytykset kattoivat 13,7 % koko maan hälytyksistä (23 565), mikä on enemmän kuin Helsingin väestöosuus. Helsingin poliisin perheväkivaltaan liittyvien hälytystehtävien määrä on kuitenkin viime vuosina hieman vähentynyt ja tämän katsotaan olevan seurausta viranomaisyhteistyöstä muun muassa sosiaaliviranomaisten kanssa.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy Helsingissä

Helsingissä toimii kaupunginjohtajan asettama lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja vähentäminen -työryhmä (2011 - 2014), jossa on laajasti edustettuna eri viranomaisahoja ja järjestöjä. Puheenjohtajana toimii sosiaali- ja terveystalautuksen sosiaali- ja kriisipäivystysten päällikkö. Työryhmän tehtävänä on edistää valtakunnallisten oppaiden, suositusten ja toimenpide-ehdotusten paikallista toimeenpanoa Helsingissä. Lisäksi se tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä, tiedotuksesta ja koulutuksesta. Työryhmän toiminta liittyy kaupungin turvallisuussuunnitelman 2011 - 2014 lähisuhdeväkivaltaa koskevan osuuden toimeenpanoon.

Työryhmä päivittää parhaillaan kaupungin työntekijöille suunnattua perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrien tunnistamista ja auttamista sekä näihin liittyvää yhteistyötä koskevaa opasta ja se julkaistaan sähköisessä muodossa kuluvan vuoden loppuun mennessä. Myös kaupunkilaisille tarkoitetut ohjeet päivitetään ja ne julkaistaan kaupungin internet-sivuilla ensi vuoden alussa. Ensi vuoden eritysteemaksi on valittu vanhuksiin ja vammaisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja toimintasuunnitelman laatiminen on käynnistynyt. Tässä yhteydessä laaditaan myös suunnitelma kaupungin henkilöstön koulutuksista. Tänä vuonna on järjestetty yhteistä koulutusta kaupungin, poliisin, syyttäjän ja järjestöjen 600 työntekijälle (2 400 koulutuspäivää). Koulutusyhteistyötä näiden tahojen kanssa jatketaan ja työskentelyn pohjana käytetään valtakunnallisia suosituksia ja ohjelmia.

Sosiaali- ja terveystoimen yhdistyminen mahdollistaa entistä tiiviimmän yhteistyön ja yhteisen osaamisen kehittämisen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä, uhrien tunnistamisessa ja auttamisessa sekä tilanteeseen puuttumisessa niissä monissa palveluissa, joissa ihmisiä kohdataan päivittäin. Uhrien auttamiselle on eduksi, että aiheeseen liittyvää osaamista on tarjolla eri palvelupisteissä ja tämän vuoksi koulutusta ja kehittämistyötä tehdään useilla sektoreilla. Osaamista lisätään kouluttautumalla ja toimintakäytäntöjä kehitetään eri yksiköissä ja niiden välisenä yhteistyönä sekä kaupungin muiden hallintokuntien ja muiden tahojen kanssa.

Kampanja toteutettu

Helsingissä toteutettiin 14. - 27.10.2013 laaja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisykampanja "Yksikin lyönti on liikaa". Kampanja näkyi internetissä ja ulkomainoksissa ja kuului radiokanavilla. Kampanja korosti rohkeutta puuttua tilanteisiin ja hyödyntää eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että meneillään oleva kaupunkitasoinen työryhmätyöskentely ja koulutusyhteistyö, vastikään toteutettu kampanja sekä jatkuva toimintayksiköissä tapahtuva kehittämistyö ovat asianmukaisia tapoja kehittää perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ja uhrien auttamista ja ne kattavat toivomusponnossa esitetyt toimet.

Terveysvaikutusten arviointi

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrit ovat hyvin heterogeeninen ryhmä. Kukin uhri tarvitsee yksilöllistä apua ja tukea. Sosiaali- ja terveystoimen eri palveluissa voidaan tuottaa tätä apua ja tukea monin erilaisin tavoin sekä tarpeen mukaan yhteistyössä ja yhteistyöverkostoissa muiden hallintokuntien edustajien ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelujen piiriin pääsyllä ja asiantuntevalla ja oikea-aikaisella avulla voidaan olettaa olevan myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kohderyhmälle."

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi
Olli Salin, sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö, puhelin: 310 43816
olli.salin(a)hel.fi

Päätösehdotus

Sosiaali- ja terveyslautakunta päättäne antaa valtuutettu Laura Rissasen lähisuhdeväkivallan uhrien palveluketjuja koskevasta toivomusponnosta kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Perhe- ja lähisuhdeväkivalta ilmiönä

Perheväkivallalla tarkoitetaan perheen sisällä tapahtuvaa, perheenjäsenen toiseen kohdistamaa fyysistä, seksuaalista tai psyykkistä väkivaltaa tai sen uhkaa. Väkivaltaisista teoista, jotka tehdään vastoin uhrin tahtoa ja jotka aiheuttavat tälle kärsimystä. Lähisuhdeväkivalta on perheväkivaltaa lähellä oleva käsite, joka kattaa erilaiset väkivallan muodot toisilleen läheisten ihmisten kesken perheessä, työpaikalla, koulussa, kaveripiirissä tai harrastusten parissa. Usein näistä puhutaan yhdessä termillä perhe- ja lähisuhdeväkivalta, joka voi kohdistua sekä naisiin että miehiin elämän kaikkina ikäkausina.

Perhe- ja lähisuhdeväkivalta on hyvin vaikea ja arka aihe, koska tapaukset tapahtuvat perheen sisällä ja lähisuhteissa. Tapaukset jäävät usein ilmoittamatta poliisille, koska niin uhrilla kuin tekijälläkin voi olla

häpeän, syyllisyyden ja pelon vuoksi korkea kynnyks kerton asiasta ja hakea apua. Tämän vuoksi uhrien auttaminen on erityisen haasteellista.

Suomessa poliisin tietoon tulleesta väkivallasta noin 12 % on perheväkivaltaa. Kolme neljäsosaa tapauksista kohdistuu naisiin. Kotihälytykset perheväkivallan vuoksi ovat lisääntyneet viime vuosina runsaasti. Poliisin mukaan tämä on seurausta perheväkivallan tunnistamisen paranemisesta.

Vuonna 2012 Helsingissä perheväkivaltaan liittyvät poliisin hälytykset kattoivat 13,7 % koko maan hälytyksistä (23 565), mikä on enemmän kuin Helsingin väestöosuus. Helsingin poliisin perheväkivaltaan liittyvien hälytystehtävien määrä on kuitenkin viime vuosina hieman vähentynyt ja tämän katsotaan olevan seurausta viranomaisyhteistyöstä muun muassa sosiaaliviranomaisten kanssa.

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisy Helsingissä

Helsingissä toimii kaupunginjohtajan asettama lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja vähentäminen -työryhmä (2011 - 2014), jossa on laajasti edustettuna eri viranomaistahoja ja järjestöjä. Puheenjohtajana toimii sosiaali- ja terveysviraston sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö. Työryhmän tehtävänä on edistää valtakunnallisten oppaiden, suositusten ja toimenpide-ehdotusten paikallista toimeenpanoa Helsingissä. Lisäksi se tekee esityksiä lähisuhdeväkivaltaa ehkäisevistä toimenpiteistä, tiedotuksesta ja koulutuksesta. Työryhmän toiminta liittyy kaupungin turvallisuussuunnitelman 2011 - 2014 lähisuhdeväkivaltaa koskevan osuuden toimeenpanoon.

Työryhmä päivittää parhaillaan kaupungin työntekijöille suunnattua perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrien tunnistamista ja auttamista sekä näihin liittyvää yhteistyötä koskevaa opasta ja se julkaistaan sähköisessä muodossa kuluvan vuoden loppuun mennessä. Myös kaupunkilaisille tarkoitetut ohjeet päivitetään ja ne julkaistaan kaupungin internet-sivuilla ensi vuoden alussa. Ensi vuoden eritysteemaksi on valittu vanhuksiin ja vammaisiin kohdistuvan lähisuhdeväkivallan ehkäisy ja toimintasuunnitelman laatiminen on käynnistynyt. Tässä yhteydessä laaditaan myös suunnitelma kaupungin henkilöstön koulutuksista. Tänä vuonna on järjestetty yhteistä koulutusta kaupungin, poliisin, syyttäjän ja järjestöjen 600 työntekijälle (2 400 koulutuspäivää). Koulutusyhteistyötä näiden tahojen kanssa jatketaan ja työskentelyn pohjana käytetään valtakunnallisia suosituksia ja ohjelmia.

Sosiaali- ja terveystoimen yhdistyminen mahdollistaa entistä tiiviimmän yhteistyön ja yhteisen osaamisen kehittämisen perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisemisessä, uhrien tunnistamisessa ja

auttamisessa sekä tilanteeseen puuttumisessa niissä monissa palveluissa, joissa ihmisiä kohdataan päivittäin. Uhrien auttamiselle on eduksi, että aiheeseen liittyvää osaamista on tarjolla eri palvelupisteissä ja tämän vuoksi koulutusta ja kehittämistyötä tehdään useilla sektoreilla. Osaamista lisätään kouluttautumalla ja toimintakäytäntöjä kehitetään eri yksiköissä ja niiden välisenä yhteistyönä sekä kaupungin muiden hallintokuntien ja muiden tahojen kanssa.

Kampanja toteutettu

Helsingissä toteutettiin 14. - 27.10.2013 laaja perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisykampanja "Yksikin lyönti on liikaa". Kampanja näkyi internetissä ja ulkomainoksissa ja kuului radiokanavilla. Kampanja korosti rohkeutta puuttua tilanteisiin ja hyödyntää eri toimijoiden välistä yhteistyötä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta katsoo, että meneillään oleva kaupunkitasoinen työryhmätyöskentely ja koulutusyhteistyö, vastikään toteutettu kampanja sekä jatkuva toimintayksiköissä tapahtuva kehittämistyö ovat asianmukaisia tapoja kehittää perhe- ja lähisuhdeväkivallan ehkäisyä ja uhrien auttamista ja ne kattavat toivomusponnessa esitetyt toimet.

Terveysvaikutusten arviointi

Perhe- ja lähisuhdeväkivallan uhrit ovat hyvin heterogeeninen ryhmä. Kukin uhri tarvitsee yksilöllistä apua ja tukea. Sosiaali- ja terveystoimen eri palveluissa voidaan tuottaa tätä apua ja tukea monin erilaisin tavoin sekä tarpeen mukaan yhteistyössä ja yhteistyöverkostoissa muiden hallintokuntien edustajien ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelujen piiriin pääsyllä ja asiantuntevalla ja oikea-aikaisella avulla voidaan olettaa olevan myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia kohderyhmälle."

Esittelijä

Hyväksyessään kaupungin strategiaohjelman vuosiksi 2013 - 2016 kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan valtuutettu Laura Rissasen toivomusponnen:

"Kaupunginvaltuusto edellyttää, että vuoden 2013 aikana selvitetään mahdollisuudet kartoittaa lähisuhdeväkivallan uhrien palveluketjut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa ja toteuttaa kampanja palvelujen saavutettavuuden parantamiseksi."

Toivomusponnosta on pyydetty sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle 29.11.2013 mennessä.

12.11.2013

Esittelijä

virastopäällikkö
Matti Toivola

Lisätiedot

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi
Olli Salin, sosiaali- ja kriisipäivystyksen päällikkö, puhelin: 310 43816
olli.salin(a)hel.fi

Postiosoite

PL 6000
00099 Helsingin kaupunki
sosiaalijaterveys@hel.fi

Käyntiosoite

Toinen linja 4 A
Helsinki 53
www.hel.fi/sote

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F11880001200052430

Alv.nro

F102012566